

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 8, 21, 24¹, 27, 32, 36 STRAIPSNIŲ, PRIEDO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 29¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2026 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 8 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Tarybos pirmininko darbo užmokestis yra lygus 5 (penkiems) šalies ūkio darbuotojų praėjusių kalendorinių metų vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčių, kuriuos apskaičiuoja ir skelbia ~~Lietuvos statistikos departamentas~~ **Valstybės duomenų agentūra**, vidurkio dydžiams. Tarybos pirmininko pavaduotojo darbo užmokestis yra lygus 95 procentams Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Tarybos narių darbo užmokestis yra lygus 90 procentų Tarybos pirmininko darbo užmokesčio dydžio. Jeigu nėra apskaičiuotas ir paskelbtas praėjusių kalendorinių metų ~~šalies ūkio darbuotojų~~ vidutinių mėnesinių bruto darbo užmokesčio **šalies ūkyje** vidurkis, Tarybos pirmininko atlyginimo dydis skaičiuojamas pagal užpraeitų kalendorinių metų duomenis tol, kol ~~Lietuvos statistikos departamentas~~ **Valstybės duomenų agentūra** apskaičiuoja ir paskelbia praėjusių kalendorinių metų duomenis.“

2. Pakeisti 8 straipsnio 11 dalies 20 punktą ir jį išdėstyti taip:

„20) tiria Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 pažeidimus ir atlieka energetikos įmonių veiklos, didmeninės energijos rinkos dalyvių, profesionaliai sandorius organizuojančių ar vykdančių asmenų, energetikos objektų, energetikos įrenginių ir vartotojų energetikos įrenginių patikrinimus, **įskaitant gamtinių dujų sistemų operatorių planinius ir neplaninius patikrinimus, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 6 straipsnio 1–5 dalimis**;“.

3. Pakeisti 8 straipsnio 11 dalies 22 punktą ir jį išdėstyti taip:

„22) nustatyta tvarka kontroliuoja energetikos objektų, energetikos įrenginių techninę saugą, eksploatavimą, energijos ir energijos išteklių gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo patikimumą ir vartojimo efektyvumą, **įskaitant Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 14 straipsnyje numatytų reikalavimų gamtinių dujų sistemų operatoriams dėl išmetamo metano kiekio nuotėkių aptikimo ir remonto laikymąsi**;“.

2 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio 5 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) energetikos įmonės technologiniai, finansiniai ir (ar) vadybiniai pajėgumai neleidžia vykdyti reguliuojamosios veiklos, apie galimą licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymą ji buvo įspėta šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka ir per licenciją, leidimą ar atestatą išduodančios institucijos nustatytą laikotarpį nepašalina nurodytų pažeidimų. Energetikos įmonėms, vykdančioms veiklą atskiruose energetikos sektoriuose, keliamus technologinių, finansinių ir vadybinių pajėgumų reikalavimus nustato atitinkamus energetikos sektorius reglamentuojantys įstatymai ir juos įgyvendinantys teisės aktai;“.

2. Papildyti 21 straipsnį 5¹ dalimi:

„5¹. Leidimų, nurodytų Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2–3 ir 8–9 punktuose, kurių galiojimas sustabdytas šio straipsnio 5 dalyje numatytais pagrindais, galiojimo terminas dėl galiojimo termino sustabdymo nekeičiamas.“

3. Pakeisti 21 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Išduoti licencijos, leidimai ar atestatai gali būti keičiami juos išdavusios institucijos iniciatyva, kai pasikeičia įstatymų nustatyti reikalavimai, taikomi reguliuojamajai veiklai, arba asmens, turinčio licenciją, leidimą ar atestatą, iniciatyva, kai pasikeičia licencijoje, leidime ar atestate nurodyti asmens duomenys, **ar teritorija, kurioje vykdoma reguliuojamoji veikla ar veiklos sąlygos.** Pasikeitus licencijoje, leidime ar atestate nurodytiems asmens duomenims, ar teritorijai, kurioje vykdoma reguliuojamoji veikla, toks asmuo privalo raštu pranešti licenciją, leidimą ar atestatą išdavusiai institucijai apie šiuos pasikeitimus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pasikeitimų atsiradimo dienos. Asmeniui, siekiančiam pakeisti išduotą energetikos veiklos leidimą ir pateikusiai deklaraciją, laikoma, kad leidimas pakeistas ar patikslintas kitą dieną po deklaracijos pateikimo leidimus išduodančiai institucijai dienos arba nuo deklaracijoje nurodytos dienos, jeigu ši diena yra vėlesnė negu kita diena po deklaracijos pateikimo leidimus išduodančiai institucijai dienos. Atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose gali būti nustatyti atvejai, kai leidimai negali būti keičiami pasikeitus teritorijai, kurioje vykdoma reguliuojamoji veikla.“

3 straipsnis. 24¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24¹ straipsnio 1 dalies nuostatą iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„1. Taryba, vadovaudamasi šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, prižiūrėdama, kaip asmenys laikosi Reglamente (ES) Nr. 1227/2011 nustatytų draudimų ir įpareigojimų, energetikos įmonės ir didmeninės energijos rinkos dalyviai vykdo veiklą, atlikdama Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 pažeidimo tyrimus, energetikos valstybinę kontrolę ir priežiūrą, **bei vykdydama kompetentingos institucijos funkcijas, nustatytas Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 27 straipsnio 1 dalyje, 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse, 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse Energetikos ministerijos nustatyta tvarka ir Reglamente (ES) Nr. 2024/1787 nustatytų įpareigojimų įgyvendinimo priežiūrą,** atlieka energetikos įmonių veiklos, didmeninės energijos rinkos dalyvių, energetikos objektų, energetikos įrenginių ir vartotojų energetikos įrenginių patikrinimus. Atlikdama patikrinimus, įskaitant Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 pažeidimo tyrimus, Taryba turi teisę:“

4 straipsnis. 27 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 27 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Pastatuose atitiktis nustatytiems energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinama:

1) pastatuose įrengtų šildymo sistemų, ~~ir kombinuotųjų šildymo ir vėdinimo sistemų ir oro kondicionavimo sistemų~~, kurių vardinė atiduodamoji galia didesnė kaip 70 kW, – kartą per penkerius metus;

2) ~~pastatuose įrengtų dujomis kūrenamų katilų – ne rečiau kaip kartą per ketverius metus;~~

2) pastatuose įrengtų **šildymo sistemų, vėdinimo sistemų ir oro kondicionavimo sistemų** ~~ir kombinuotųjų oro kondicionavimo ir vėdinimo sistemų~~, kurių vardinė atiduodamoji galia didesnė kaip ~~70~~ **290** kW, – kartą per trejus metus.“

2. Pripažinti netekusiomis galios 27 straipsnio 7 ir 8 dalis.

~~7. Šio straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytų tikrinimų metu vertinamas šilumos generatoriaus naudingumo koeficientas ir dydis, palyginti su pastato šildymo poreikiais. Šilumos generatoriaus dydžio atitiktis pastato šildymo poreikiams vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jeigu toje šildymo sistemoje arba kombinuotojoje šildymo ir vėdinimo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato šildymo poreikiai.~~

~~8. Šio straipsnio 6 dalies 3 punkte nustatytų tikrinimų metu vertinamas oro kondicionavimo sistemos naudingumo koeficientas ir dydis, palyginti su pastato vėsinimo poreikiais. Oro kondicionavimo sistemos dydžio atitiktis pastato vėsinimo poreikiams vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jeigu toje oro kondicionavimo sistemoje arba kombinuotojoje oro kondicionavimo ir vėdinimo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato vėsinimo poreikiai.~~

5 straipsnis. Įstatymo papildymas 29¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 29¹ straipsniu:

„29¹ straipsnis. Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo sistemų įrenginių, įrangos ir medžiagų rezervai elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo saugumui ir patikimumui užtikrinti

1. Elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo saugumui ir patikimumui užtikrinti:

1) elektros energijos perdavimo sistemos operatorius privalo sudaryti ir palaikyti elektros energijos perdavimo tinklų įrenginių, įrangos ir medžiagų rezervą;

2) gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius privalo sudaryti ir palaikyti gamtinių dujų perdavimo sistemos įrenginių, įrangos ir medžiagų rezervą.

2. Elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymo saugumui ir patikimumui užtikrinti:

1) daugiau kaip 100 000 vartotojų aptarnaujantis elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius privalo sudaryti ir palaikyti elektros energijos skirstomųjų tinklų įrenginių, įrangos ir medžiagų rezervą;

2) daugiau kaip 100 000 vartotojų aptarnaujantis gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorius privalo sudaryti ir palaikyti gamtinių dujų skirstymo sistemos įrenginių, įrangos ir medžiagų rezervą.

3. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte ir 2 dalies 1 punkte nurodytuose rezervuose kaupiami įrenginiai, įranga ir medžiagos gali būti naudojami:

1) elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų veikimui, ir elektros energijos perdavimo ir (ar) skirstymo veiklai atkurti po avarijų, sutrikimų, gedimų ir (ar) ekstremaliųjų įvykių;

2) elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų veikimui, ir elektros energijos perdavimo ir (ar) skirstymo veiklai atkurti po neteisėto fizinio poveikio bei nuo jo apsaugoti.

4. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte ir 2 dalies 2 punkte nurodytuose rezervuose kaupiami įrenginiai, įranga ir medžiagos gali būti naudojami:

1) gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemų veikimui ir gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo veiklai atkurti po avarijų, sutrikimų, gedimų ir (ar) ekstremaliųjų įvykių;

2) gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemų veikimui ir gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo veiklai atkurti po neteisėto fizinio poveikio bei nuo jo apsaugoti.

5. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytame rezerve kaupiami įrenginiai, įranga ir medžiagos taip pat gali būti naudojami stambių projektų, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme, įgyvendinimui, kai prie elektros energijos perdavimo tinklų prijungiami vartotojų ne mažesnės kaip 10 MW leistinos naudoti galios elektros įrenginiai arba vartotojų elektros įrenginių leistina naudoti galia didinama ne mažiau kaip 10 MW.

6. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytame rezerve kaupiami įrenginiai, įranga ir medžiagos taip pat gali būti naudojami stambių projektų, kaip jie apibrėžti Investicijų įstatyme, įgyvendinimui, kai prie elektros energijos skirstomųjų tinklų prijungiami vartotojų ne mažesnės kaip 1 MW leistinos naudoti galios elektros įrenginiai arba vartotojų elektros įrenginių leistina naudoti galia didinama ne mažiau kaip 1 MW.

7. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų rezervų apimtis ir kiekis turi būti pakankamas išsaugoti ir (ar) atkurti avarijų, sutrikimų, gedimų, ekstremaliųjų įvykių ir (ar) neteisėto fizinio poveikio paveiktus elektros energijos perdavimo ar skirstymo sistemos ir gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemos pagrindinius struktūrinius elementus, komponentus, technines sistemas ir (ar) operatorių veiklos funkcijas.

8. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų rezervų sudarymo ir panaudojimo tvarka nustatoma energetikos ministro tvirtinamuose nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių energetikos įmonių ir nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčios energetikos infrastruktūros fizinės ir veiklos apsaugos reikalavimuose, o konkrečios

jų apimtys ir kiekiai nustatomi elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus, elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriaus saugumo planuose, tvirtinamuose, vadovaujantis Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi.

9. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų rezervų įsigijimo, laikymo ir (ar) su rezervų įsigijimu bei palaikymu susijusios sąnaudos Tarybos nustatyta tvarka yra pripažįstamos pagrįstomis elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus, elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus, gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriaus reguliuojamos veiklos sąnaudomis ir Tarybos nustatyta tvarka įvertinamos nustatant paslaugų kainų ir (ar) pajamų viršutines ribas. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti rezervai gali būti kaupiami, laikomi ir (ar) atnaujinami pasitelkiant Europos Sąjungos finansinės paramos priemonės ar kitus finansinės paramos šaltinius. Panaudojus rezerve sukauptus įrenginius, įrangą ir (ar) medžiagas šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytų stambių projektų, kaip jie apibrėžti Investicijų įstatyme, įgyvendinimui, sąnaudos jų atstatymui vertinamos ir padengiamos vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnyje nustatyta vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų sąnaudų paskirstymo tvarka.“

6 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Energijos ar energijos išteklių tranzitas vyksta pagal energijos ar energijos išteklių siuntėjo, gavėjo ir perdavimo energetikos objektus valdančių energetikos įmonių sudarytas sutartis, vadovaujantis Energetikos chartijos sutarties nuostatomis ir atsižvelgiant į esamų perdavimo objektų pajėgumus ir šalies poreikių tenkinimo prioritetus.“

7 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

Papildyti 36 straipsnį 2²–2⁵ dalimis:

„2². Už Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 pažeidimus Taryba skiria sankcijas:

1) gamtinių dujų sistemų operatoriams už Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 6 straipsnio 6 dalies, 14 straipsnio 1, 2, 5, 6, 8–14 dalių pažeidimus pinigine baudą iki 10 procentų praėjusių finansinių metų metinės apyvartos;

2) už Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 27 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 1 ir 2 dalių bei 29 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimus:

a) juridiniams asmenims skiria pinigine baudą iki 10 procentų praėjusių finansinių metų metinės apyvartos;

b) fiziniams asmenims skiria pinigine baudą iki 10 procentų praėjusių kalendorinių metų metinių pajamų.

2³. Taryba, vykdydama sankcijų skyrimo procedūrą už Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 14 straipsnio 14 dalies, 27 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 1 ir 2 dalių bei 29 straipsnio 1 ir 2 dalių pažeidimus, turi teisę:

1) įpareigoti asmenį nutraukti pažeidimą;

2) skelbti viešus įspėjimus arba pranešimus.

2⁴. Už Tarybos įpareigojimų nutraukti Reglamento (ES) Nr. 2024/1787 pažeidimus, pateikti informaciją, kitų Tarybos teisėtų įpareigojimų ir (ar) nurodymų nevykdymą bei už trukdymą atlikti patikrinimą, Taryba turi teisę Reglamente (ES) Nr. 2024/1787 nurodytiems asmenims skirti periodinę baudą, kurios dydis juridiniam asmeniui yra 3 procentai praėjusių finansinių metų vidutinių dienos pajamų už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną, fiziniam asmeniui – 2 procentai praėjusių kalendorinių metų vidutinių dienos pajamų už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną. Šioje dalyje nurodyta periodinė bauda skiriama

už laikotarpį, kuris prasideda nuo Tarybos nutarimo skirti baudą priėmimo dienos ir baigiasi tą dieną, kai baigiasi pažeidimo vykdymas (tęsimas). Periodinė bauda gali būti skiriama ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui nuo Tarybos sprendimo paskirti tokią baudą priėmimo dienos.

2⁵. Už Reglamento (ES) 2026/261 3, 4 ir 5 straipsnių pažeidimus Taryba skiria baudas, numatytas Reglamento (ES) 2026/261 8 straipsnyje. Apie galimus šių nuostatų pažeidimus Tarybą informuoja kompetentingos valstybės institucijos, vykdydamos joms pavestas funkcijas, susijusias su gamtinių dujų importu ar tranzitu, energetikos įmonės, vykdančios gamtinių dujų importo, tranzito ir energetikos infrastruktūros eksploatavimo veiklą, arba kiti asmenys.“

8 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

Papildyti Įstatymo priedą 14 ir 15 punktais:

„14. 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942.

15. 2026 m. sausio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2026/261 dėl laipsniško gamtinių dujų importo iš Rusijos nutraukimo ir pasirengimo laipsniškam Rusijos naftos importo nutraukimui bei galimos energetinės priklausomybės stebėsenos gerinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1938.“

9 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 2 straipsnis įsigalioja 2026 m. liepos 31 d.

2. Šio įstatymo 4 ir 5 straipsniai įsigalioja 2026 m. lapkričio 1 d.

3. Energetikos ministras ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki 2026 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo 5 straipsnio įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Iki 2026 m. spalio 31 d. elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius, elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorius parengia pagal šio įstatymo 5 straipsniu papildyto Energetikos įstatymo 29¹ straipsnio 8 dalies reikalavimus atnaujintus saugumo planus ir pateikia juos Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotoms institucijoms tvirtinti.

5. Energetikos bei ekonomikos ir inovacijų ministrai iki 2026 m. liepos 31 d. priima šio įstatymo 4 straipsniu išdėstytoje Energetikos įstatymo 27 straipsnio 6 dalyje nurodytoms šildymo sistemoms, vėdinimo sistemoms ir oro kondicionavimo sistemoms taikomus reikalavimus ir jų tikrinimo tvarkos aprašą.

6. Į šio įstatymo 5 straipsnyje išdėstyto Energetikos įstatymo 29¹ straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus rezervus, kurių konkrečios apimtys ir kiekiai nustatomi elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus, elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriaus saugumo planuose, gali būti įtraukiami įrenginiai, įranga ir medžiagos, įsigyti iki 2026 m. spalio 31 d., ir tokios sąnaudos įvertinamos šio įstatymo 5 straipsnyje išdėstyto Energetikos įstatymo 29¹ straipsnio 9 dalyje nurodyta tvarka.

7. Šio įstatymo 4 straipsniu išdėstytoje Energetikos įstatymo 27 straipsnio 6 dalyje nurodytų šildymo sistemų, vėdinimo sistemų ir oro kondicionavimo sistemų kito tikrinimo laikotarpio pradžia skaičiuojama nuo pagal ankstesnį teisinį reguliavimą atlikto paskutinio tikrinimo dienos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas